

درآمد

گروه علوم قرآن و حدیث از پرسابقه‌ترین گروه‌های آموزشی دانشکده الهیات است که پیشینه آن به سال ۱۳۴۹ باز می‌گردد؛ زمانی که نام دانشکده از دانشکده معقول و منقول به دانشکده الهیات و معارف اسلامی تغییر یافت.

تجربه فعالیت چهل و شش ساله این گروه و برخورداری از استادان مجرب و نامی کشور آنچنان ظرفیت گشا بود که از سالها پیش تربیت دانشجو در مقاطع مختلف تحصیلی را میسر گرداند و اکنون گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه فردوسی مشهد به عنوان گروهی وزین در سطح کشور مطرح است. مطابق آخرین آمار، تعداد دانشجویان مشغول به تحصیل علوم قرآن و حدیث در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ در مقطع کارشناسی ۱۸۴ نفر، در مقطع کارشناسی ارشد ۱۱۷ نفر، و در مقطع دکتری ۶۲ نفر و مجموع دانشجویان شاغل به تحصیل تا کنون ۳۶۳ نفر هستند.

هیأت علمی گروه

گروه علوم قرآن و حدیث در طی چند دهه فعالیت خود محل حضور استادان بزرگ و نامی کشور بوده که جامعه علمی از پرتو دانش آنان بهره‌ها گرفته است. از این جمله بایستی از استاد فقید، شادروان استاد کاظم مدیرشانه‌چی و آیت الله واعظ زاده خراسانی نام برد.

در حال حاضر شمار اعضای هیأت علمی گروه یازده نفر می‌باشند که دو نفر در مرتبه استاد تمامی، ۷ نفر در مرتبه دانشیاری و ۲ نفر دارای مرتبه استادیاری هستند.

از سال ۱۳۵۲ شمسی تا کنون نیز دوازده تن در جایگاه مدیریت گروه قرار داشته‌اند که اسامی ایشان را می‌توانید در پیوست ملاحظه فرمایید.

اهداف رشته علوم قرآن و حدیث

تفسیر، حدیث و علوم قرآنی از مجموعه معارف و دانستنی‌های مهم دین است که در این رشته، آشنایی با اصول علوم قرآنی و نیز برخورداری از اطلاعات جامع در زمینه تفسیر و حدیث و کلید فهم هر یک بدست می‌آید. دانشجویان این رشته در مقطع کارشناسی ۱۳۷ واحد درسی، در مقطع کارشناسی ارشد ۳۲ واحد و در مقطع دکتری ۳۶ واحد درسی را گذرانده و از طریق آن، اطلاعات گوناگونی را در موضوعات یاد شده به دست می‌آورند. رشته علوم قرآن و حدیث از سال‌های قبل مورد توجه مستشرقان بوده و توجه متفکران زیادی از شرق و غرب را به خود جلب نموده است که اطلاع از نحوه تفکر آنها و نیز سیر مطالعات آنان در این رشته مورد توجه قرار می‌گیرد.

آشنایی با برنامه درسی گروه علوم قرآن و حدیث

یکی از شاخص‌های مهم پویایی در دانشگاه، بازخوانی، اصلاح و تکمیل پیوسته مواد، موارد و منابع درسی است. برای تأمین این هدف برنامه‌های درسی رشته علوم قرآن و حدیث در مقطع کارشناسی مورد بازبینی واقع شده که آخرین و مهم‌ترین بازبینی منجر به تدوین برنامه جامع درسی مقطع کارشناسی گردید. برنامه‌ای که از شروع سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ به مرحله اجرا وارد شد. همچنین دروس آموزشی دوره دکتری نیز

در آخرین تغییرات اعمال شده، در سه نیمسال تحصیلی ارائه می شود و پس از آن دانشجوی، وارد مرحله آزمون جامع خواهد شد.

در جریان این برنامه ریزی کوشش زیادی به عمل آمد تا با جامع نگری، توجه به جنبه های کاربردی، تربیت همه جانبه دانشجوی، مواد درسی، منابع و سرفصل ها با یک نظم و ترتیب حساب شده در کنار یکدیگر انسجام یابند. لازم به یادآوری است فرآیند توسعه رشته ها و برنامه ها در مقاطع تحصیلات تکمیلی در دست اجراست. به عنوان مثال درخواست ایجاد دو رشته جدید تفسیر و علوم قرآنی در مقطع کارشناسی ارشد به وزارت متبوع ارسال و مورد تصویب قرار گرفت و از سال ۱۳۹۴ براساس تفاهم نامه میان دانشگاه فردوسی مشهد و کالج اسلامی نجف دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی برای دانشجویان عراقی دایر شد و اکنون دو گروه از دانشجویان خارجی درمقطع کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل بوده و دروس ایشان به زبان عربی تدریس می شود.

مجموعه ۱۳۷ واحدی دروس کارشناسی حاوی ۱۲ واحد دروس عمومی، ۵۱ واحد دروس پایه و ۷۰ واحد دروس تخصصی و ۴ واحد درس اختیاری است. دروس عمومی، فصل مشترک کلیه گروه های الهیات است که بر اساس یک نیاز مشترک تدوین و اجرا شده است.

دروس پایه، نقش بنیادینی در آماده ساختن دانشجو برای ورود به دروس تخصصی دارد. بخش عمده آن را آموزش صرف و نحو و دروس مرتبط دیگر تشکیل می دهد که هدف اصلی در آن، تقویت بنیه دانشجوی در فراگیری زبان عربی است. زبانی که پایه اساسی فهم کلیه معارف و منابع دینی به ویژه تفسیر و حدیث را تشکیل می دهد و بدون کسب آگاهی و آمادگی در آن، مطالعه و درس آموختن در منابع اصلی میسر نیست. سایر دروس تنظیم شده در موضوعاتی چون کلام، عقاید، فلسفه، تاریخ، سیره، منطق، مبادی فقه و مبادی اصول برای آشنا کردن اجمالی دانشجوی با علوم عمومی است که پیشرفت رشته در هیچ حال بی نیاز از آنها نیست.

بخش تخصصی، مجموعه متنوع و کاملی است شامل دروس تفسیر، تاریخ تفسیر، تاریخ حدیث، فقه الحدیث، علوم قرآنی، نهج البلاغه و ادعیه و زیارات که به هدف تعمیق آشنایی دانشجویان با مسائل و مباحث مورد نیاز تدوین شده است. کوشش مؤثر دانشجوی در گذراندن موفق این دروس، قابلیت های او را به فعلیت در آورده او را به عنوان کارشناسی آگاه و پخته تحویل جامعه خواهد داد.

دانشجوی کارشناسی علوم قرآن و حدیث موظف است برای تکمیل واحدهای خود از میان جدول دروس اختیاری، ۲ درس را اختیار کند. **درس مهارت های زندگی دانشجویی جزو یکی از این دو درس لحاظ شده است** (لذا دانشجویان ورودی ۹۵ در ترم ۶ یا ۷ نیاز به گذراندن فقط یک درس اختیاری دیگر دارند). نکته مهم قابل ذکر آن که رعایت پیش نیازی یک وظیفه مقرر دانشجویی است. افزون بر این، پیروی از نظم چارت درسی (آرایش ترمی دروس) بر حسب ورودی نیز قویاً به دانشجویان عزیز توصیه می شود این مسأله هم به پیشرفت منظم و تدریجی تحصیلی می انجامد و هم به فراغت به هنگام و بدون تأخیر از تحصیل منجر می شود.

در پایان برای شما دانشجوی عزیز ورودی جدید صبر، حوصله، پشتکار و جدیت را از درگاه خداوند آرزو می‌کنیم و امیدواریم همواره در دین و دانش موفق باشید.

دکتر عباس اسماعیلی زاده
مدیرگروه علوم قرآن و حدیث

مدیران گروه علوم قرآن و حدیث از سال ۱۳۵۲ تا کنون

ردیف	نام و نام خانوادگی	مرتبۀ علمی در زمان تصدی	دوران تصدی
۱	محمد واعظ زاده خراسانی	استاد	۵۶ تا ۵۲
۲	دکتر سید جواد مصطفوی	استادیار	۵۸ تا ۵۶
۳	غلامرضا نافلی	مربی	۷۱ تا ۶۷
۴	دکتر مرتضی ایروانی	استادیار	۷۷ تا ۷۱
۵	دکتر سید کاظم طباطبایی پور	استادیار	۷۷ تا ۷۷
۶	محسن حسین زاده	مربی	۷۹ تا ۷۷
۷	دکتر محمد علی رضایی کرمانی	استادیار	۸۱ تا ۷۹
۸	دکتر مرتضی ایروانی	دانشیار	۸۳ تا ۸۱
۹	حسن نقی زاده	استادیار	۸۵ تا ۸۳
۱۰	دکتر مرتضی ایروانی	دانشیار	۸۷ تا ۸۵
۱۱	دکتر محمد حسن رستمی	استادیار	۹۳ تا ۸۷
۱۲	دکتر عباس اسماعیلی زاده	دانشیار	از ۹۳ تا کنون

فهرست اعضای هیأت علمی گروه علوم قرآن و حدیث

ردیف	نام و نام خانوادگی	مرتبۀ علمی	تلفن اتاق	آدرس ایمیل
۱	دکتر علی اسدی اصل	استادیار	۳۸۸۰۵۹۱۲	asadi_asl_h@yahoo.com
۲	دکتر عباس اسماعیلی زاده	دانشیار	۳۸۸۰۳۸۵۶	abbasesmaeely@um.ac.ir
۳	دکتر صاحبعلی اکبری	دانشیار	۳۸۸۰۵۹۱۵	akbari_sahebali@yahoo.com
۴	دکتر مرتضی ایروانی نجفی	دانشیار	۳۸۸۰۵۹۱۹	Iravany@um.ac.ir
۵	دکتر سهیلا پیروزفر	دانشیار	۳۸۸۰۵۹۲۰	spirouzfard@um.ac.ir
۶	دکتر مهدی جلالی	دانشیار	۳۸۸۰۵۹۲۲	a.jalaly@um.ac.ir
۷	دکتر غلامرضا ریسیان	دانشیار	۳۸۸۰۳۸۵۰	raesian42@yahoo.com
۸	دکتر محمد حسن رستمی	استادیار	۳۸۸۰۵۹۳۲	rostami@um.ac.ir
۹	دکتر محمد علی رضایی کرمانی	دانشیار	۳۸۸۰۵۹۳۳	rezai1385@yahoo.com
۱۰	دکتر سید کاظم طباطبایی پور	استاد	۳۸۸۰۵۹۴۱	tabatabaei@ferdowsi.um.ac.ir
۱۱	حجه الاسلام حسن نقی زاده	استاد	۳۸۸۰۵۹۶۶	naghizadeh@ferdowsi.um.ac.ir